

[https://www.icabioenergy.com/wp-content/uploads/2020/11/Deployment-
Barriers-and-Policy-Recommendations.pdf](https://www.icabioenergy.com/wp-content/uploads/2020/11/Deployment-
Barriers-and-Policy-Recommendations.pdf)

5. Serrano M., Pardo N., Tsiropoulos I. Sustainable Aviation Fuels and e-kerosene potential in Europe. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rser.2023.113250>
6. Зелене відновлення України: дорожня карта декарбонізації промисловості: аналітичний звіт. Центр екологічних ініціатив «Екодія», 2023. 43 с.

ЗЕЛЕНА ЛОГІСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРОБІЗНЕСУ

Спіфанова О.В., Байдаченко С.О.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

У сучасному глобалізованому світі логістика є кровоносною системою економіки, забезпечуючи рух товарів, сировини та послуг. Однак інтенсифікація логістичних процесів призвела до значного посилення негативного впливу на навколишнє середовище. Транспорт, що використовує традиційні види палива, є одним з головних джерел забруднення атмосфери, шуму та викидів парникових газів. Крім того, масове споживання генерує колосальні обсяги відходів, проблему яких не завжди вирішують ефективно. У відповідь на ці виклики виникла та набуває все більшої актуальності концепція екологічної логістики (Green Logistics). Це інтегрований підхід, спрямований на мінімізацію екологічного "сліду" всіх логістичних операцій при одночасному підтриманні їх економічної ефективності.

Актуальність теми зумовлена загостренням екологічних проблем, зростанням вимог споживачів до "зелених" продуктів, посиленням екологічного законодавства та економічною доцільністю енергоощадних рішень.

Зелена логістика – це концепція організації логістичних процесів із мінімальним негативним впливом на довкілля. Її головна мета – поєднати економічну ефективність із екологічною відповідальністю. В агробізнесі зелена логістика означає: ефективне використання ресурсів, зменшення викидів, екологічні перевезення та сталий розвиток сільських територій.

Цілі зеленої логістики в агробізнесі поділяються на екологічні, економічні та соціальні.

Екологічні цілі:

- зменшення негативного впливу на довкілля (скорочення викидів CO₂, забруднення повітря, ґрунтів і водних ресурсів);
- раціональне використання природних ресурсів (економія палива, енергії, води та матеріалів у логістичних процесах);
- мінімізація відходів і втрат продукції (зменшення псування сільськогосподарської продукції під час зберігання й транспортування);
- впровадження екологічно безпечних пакувальних рішень (використання біорозкладної, багаторазової або переробної тари).

Економічні цілі:

- оптимізація логістичних витрат (зниження витрат на транспортування, зберігання та управління запасами);
- підвищення ефективності логістичних ланцюгів (скорочення часу доставки та зменшення непродуктивних операцій);
- зміцнення конкурентоспроможності агробізнесу (формування екологічного іміджу та доступ до «зелених» ринків).

Соціальні цілі:

- підвищення рівня екологічної відповідальності бізнесу (дотримання принципів сталого розвитку та ESG);
- поліпшення умов праці та безпеки (використання сучасних екологічних технологій і техніки);
- забезпечення продовольчої безпеки (через скорочення втрат продукції та стабільність постачань).

Таким чином стратегічною є ціль формування сталих агрологістичних систем, які забезпечують баланс між економічною доцільністю, екологічною безпекою та соціальним розвитком.

Досягнення цієї стратегічної цілі зеленої логістики в агробізнесі можливе через комплекс взаємопов'язаних заходів.

1. Оптимізація логістичних процесів:

- впровадження маршрутної оптимізації для скорочення пробігу та витрат палива;
- використання цифрових систем управління логістикою (TMS, WMS, GPS-моніторинг);
- узгодження графіків постачання, зберігання та збуту.

2. Екологізація транспорту і складської інфраструктури:

- застосування енергоефективного транспорту, біопалива, електротехніки;
- модернізація складів (енергоощадне освітлення, теплоізоляція, відновлювана енергія);
- зменшення холостих перевезень.

3. Управління ресурсами та відходами:

- скорочення втрат продукції на всіх етапах логістичного ланцюга;
- впровадження reverse logistics (повернення тари, переробка відходів);
- використання багаторазової та екологічної упаковки.

4. Використання інновацій і цифрових технологій

- застосування Big Data та прогнозування попиту для зменшення надлишкових запасів;
- автоматизація складських операцій;
- використання IoT для контролю умов зберігання агропродукції.

5. Інституційна та нормативна підтримка

- дотримання екологічних стандартів (ISO 14001, GlobalG.A.P., ESG);
- стимулювання «зелених» інвестицій і державна підтримка;
- розвиток державно-приватного партнерства.

6. Підвищення екологічної культури та управлінської компетентності

- навчання персоналу принципам зеленої логістики;
- формування екологічної відповідальності керівництва;
- інтеграція екологічних KPI у систему управління.

Переваги впровадження “зеленої” логістики в агробізнесі наступні:

- зменшення витрат на паливо й енергію;
- поліпшення репутації компанії (“еко-бренд”);
- доступ до міжнародних ринків, де діють еко-стандарти;
- виконання вимог екологічного законодавства;
- підвищення довіри споживачів;
- стимул до інновацій.

Але існують і особливості “зеленої” логістики в агробізнесі:

- висока залежність від природних умов (грунт, вода, клімат);
- великий обсяг біовідходів, які можна переробляти;
- можливість використання відновлюваних джерел енергії (біогаз, сонце);
- необхідність еко-управління транспортуванням і зберіганням продуктів;
- орієнтація на сталий розвиток сільських територій.

Висновок: “Зелена логістика” – це стратегічний напрям майбутнього агробізнесу. Вона поєднує: економічну вигоду (зменшення витрат), екологічну безпеку (захист довкілля), соціальну відповідальність (сталий розвиток громад).

Література:

1. Сало Я. В. «Зелена» логістика в Україні: проблеми та перспективи / Я. В. Сало //Економіка та суспільство. – 2023. – № 47. – URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-58>.
2. Dorosch, O. I., Oherchuk, Yu. V., & Plish, Yu. (2024). Problems and prospects of green logistics development. Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems, 2(12), 286-295. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.02.286>.
3. Кучкова, О., & Олефіренко, Я. (2025). СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА «ЗЕЛЕНА» ЛОГІСТИКА: ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАВОК. Молодий вчений, 3 (134), 179-183. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-3-134-2>.

РИЗИКИ У ЛОГІСТИЦІ АГРОБІЗНЕСУ ТА МЕТОДИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Спіфанова О.В., Іщенко В.К.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

У сучасних умовах глобалізації, підвищеної невизначеності та складності логістичних ланцюгів управління ризиками стало невід'ємною та критично важливою складовою ефективного менеджменту. Логістичні системи сьогодні є високовразливими до великої кількості збурень – від технологічних збоїв до геополітичних конфліктів і пандемій. Реалізація будь-якого логістичного ризику може призвести до серйозних наслідків: фінансових втрат, порушення безперервності постачань, втрати репутації та клієнтів. Тому виявлення, оцінка та мінімізація логістичних ризиків є не просто функцією страхування, а стратегічним завданням, спрямованим на забезпечення стійкості, надійності та конкурентоспроможності бізнесу.

Логістика є ключовою ланкою агробізнесу, що забезпечує безперервний рух сировини, продукції та ресурсів. Але висока залежність аграрного сектору від сезонності, природних умов та інфраструктури підвищує рівень логістичних ризиків.

Основними видами ризиків у логістиці агробізнесу є:

- природно-кліматичні ризики: несприятливі погодні умови, стихійні лиха, що ускладнюють транспортування та зберігання продукції;